

- úrad pre
- dohľad nad
- zdravotnou
- starostlivosťou

Bratislava 25. 07. 2023

**Na mŕtve duše ide z prerozdelenia poistného neoprávnene v prospech štátnej poisťovne 2,5 mil. eur ročne a úrad zlyháva, tvrdí v skratke zdravotnícky tím SaS. Aké sú fakty?**

Včerajšia tlačová konferencia strany Sloboda a Solidarita (ďalej len „SaS“), ktorej prepis nájdete v prílohe, je dôkazom povrchnosti, hrubého zavádzania, ako aj neznalosti systému a súčasne platnej legislatívy zo strany členov jej zdravotníckeho tímu. Zároveň emocionálna forma, akou boli zavádzajúce informácie podané, naznačuje, že to bol aj pokus o revanš. Úrad pred dohľad nad zdravotnou starostlivosťou (ďalej len „úrad“) totiž opakovane vyjadril nesúhlas s návrhom novely zákona o zdravotných poisťovniach, ktorou sa členka zdravotníckeho tímu SaS, Jana Bittó Cigániková, neúspešne pokúšala v parlamente presadiť vyššie zisky pre akcionárov súkromných zdravotných poisťovní z našich zdravotných odvodov.

Úrad chápe snahu politických strán získať pred blížiacimi sa voľbami mediálnu pozornosť, ohradzuje sa však voči tomu, aby sa pre tento účel zavádzala verejnosť i dehonestovala práca zamestnancov úradu. Tvrdenie členov Rady pre záchranu zdravotníctva SaS, že sa úrad nevenuje tzv. mŕtvym dušiam, teda poistencom, ktorí už zomreli, a napriek tomu nie sú vyškrtnutí z registra poistencov, je neodôvodnené a nekompetentné. A to isté platí aj pre výrok, že vďaka tomu sú VŠZP nesprávne pridelované milióny eur z prerozdelenia poisteného. „Úrad ku dňu 24. 7. 2023 evidoval 2 754 poistencov nad 100 rokov bez kapitácie a 299 poistencov s kapitáciou. Preverili sme dostupné dáta a z hľadiska prerozdelenia tzv. viacročných nákladových skupín a nákladov vynaložených na zdravotnú starostlivosť to má nulový dopad,“ uviedol riaditeľ odboru informačných systémov Gabriel Sepeši, ktorý sa problematikou zaoberá od roku 2015. „Na rozdiel od predchádzajúceho vedenia úradu, súčasná pani predsedníčka podporila spustenie inovatívnych projektov financovaných z MIRRI, procesne pod drobnohľadom EÚ, ktorých cieľom je práve modernizácia registrov, elektronizácia prehliadok mŕtvych a efektívnejšej výmeny údajov medzi inštitúciami, na ktoré má úrad inak malý dosah,“ uzavrel Sepeši.

- úrad pre
- dohľad nad
- zdravotnou
- starostlivosťou

Ozrejmíme si aj legislatívny rámec. V zmysle § 20 ods. 1 písmeno e) bod 8. zákona č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou a o zmene a doplnení niektorých zákonov úrad vedie register úmrtí fyzických osôb alebo vyhlásení za mŕtveho, ktorý obsahuje meno, priezvisko, rodné priezvisko, rodné číslo, pohlavie, dátum narodenia, miesto narodenia, štátnu príslušnosť, adresu trvalého pobytu, dátum úmrtia, miesto úmrtia, dátum zápisu úmrtia, matričný úrad, dátum doručenia oznámenia o úmrtí.

V zmysle § 23 ods. 7 zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve sú úmrtie fyzickej osoby povinné úradu nahlasovať matriky v lehote do desiatich dní od vykonania zápisu do knihy úmrtí. Nie všetky matriky si však túto povinnosť na sto percent plnia. Inými slovami, nie všetky úmrtia sú úradu ohlásené, čo – a to treba zdôrazniť – je dlhodobý problém. Úrad zároveň nemôže svojvoľne zapísať úmrtie do príslušného registra, konal by nad rámec svojich kompetencií.

Úrad sa nesmie odkloniť od zákona a vyradiť poistencov z Centrálného registra poistencov (ďalej len „CRP“) alebo im zrušiť poistný vzťah iba na základe domnienky, že 100 a viac ročný človek už nemusí žiť. To, že sú v CRP „mŕtve duše“, nie je chyba úradu. Legislatívne kompetencie na riešenie tejto problematiky má však parlament, v právomoci ktoréhokoľvek poslanca je iniciovať zmeny zákona. Ak sa ktorýkoľvek poslanec Národnej rady SR domnieva, že riešenie tejto problematiky je také jednoduché, úrad uvíta všetky legislatívne zmeny, ktoré napravia súčasný nedokonalý stav.

Úrad nepopiera, že CRP, ktorý spravuje, má nedostatky, avšak ich eliminovanie a odstránenie nie je v rukách úradu, keďže dáta čerpá v prvom rade od matrik a zdravotných poisťovní. Zároveň je dôležité upozorniť na oznamovacie povinnosti v zmysle platnej legislatívy, ktoré sa v súvislosti s úmrtiami týkajú aj pozostalých.

Ďalším faktom je aj to, že úrad v tejto veci nesedí so založenými rukami, ale aktívne koná. Nižšie uvádzame pár ilustrácií z posledných rokov.

- úrad pre
- dohľad nad
- zdravotnou
- starostlivosťou

- Úrad už v roku 2015 stotožnil 34 282 poistencov, ktorí boli evidovaní v CRP ako živí a v Registri fyzických osôb boli identifikovaní ako mŕtvi.
- V roku 2017 prebehla opätovná aktivita „umŕtvovania“ poistencov v spolupráci s matrikami – úrad oslovil 212 matričných úradov.
- V roku 2020 úrad oslovil Ministerstvo zdravotníctva SR so žiadosťou o súčinnosť pri „umŕtvení“ poistencov. V uvedenej veci inicioval spoluprácu aj s Ministerstvom vnútra SR.
- V roku 2021 prebehla opätovná aktivita „umŕtvovania“ poistencov v spolupráci s matrikami, Sociálnou poisťovňou, a. s. a Štatistickým úradom SR. Bolo oslovených 525 matričných úradov, ktoré obsahovali zoznam poistencov nad 100 rokov, u ktorých sa predpokladá, že už nežijú. Matričné úrady celkovo zaslali úradu 1 106 Oznámení o úmrtí z hľadaných 3 234 – to činí úspešnosť približne 34,2 %.
- Problematika 100+ ročných bola viackrát komunikovaná zo strany úradu s Ministerstvom vnútra SR.
- V roku 2022 zabezpečil úrad verejné obstarávanie pre inovatívne projekty „Manažment údajov ÚDZS-CRP“ s cieľom zefektívniť a technologicky zmodernizovať zastaralé registre z roku 2007 a „ePrehliadky ÚDZS“, oba financované z MIRRI, procesne pod drobnohľadom EÚ.
- V roku 2023 už beží pilotná fáza projektu ePrehliadky, ktorého cieľom je práve elektronizácia prehliadok mŕtvych a výmeny údajov medzi inštitúciami vyššie.

Opakované aktivity úradu, ktorými sa snaží aktualizovať a modernizovať register poistencov tak, aby zodpovedal realite, členom zdravotníckeho tímu SaS však unikli. Na pováženie je, že unikli aj Ivete Pospíšilovej, ktorá je členkou Dozornej rady úradu a zároveň členkou zdravotníckeho tímu SaS.

- úrad pre
- dohľad nad
- zdravotnou
- starostlivosťou

Na člena dozornej rady sa okrem iného vzťahuje aj ústavný zákon č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov, ktorý verejnému funkcionárovi (členovi dozornej rady) ukladá povinnosť pri výkone svojej funkcie presadzovať a chrániť verejný záujem a zakazuje mu využívať svoju funkciu, právomoci z nej vyplývajúce a informácie nadobudnuté pri jej výkone alebo v súvislosti s jej výkonom na získavanie výhod vo svoj prospech, v prospech jemu blízkych osôb ani iných fyzických osôb alebo právnických osôb (vrátane politických strán).

V prípade, že strana SaS, či kandidát strany na ministra zdravotníctva Tomáš Szalay do budúcnosti bude potrebovať zodpovedať prípadné otázky, napriek vysokej pracovnej vyťaženeosti sú zamestnanci úradu pripravení poskytnúť mu adekvátne vysvetlenia a odpovede tak, aby v budúcnosti nedochádzalo k podobnému šíreniu dezinformácií.

Príloha: Prepis tlačovej besedy

### **Prepis tlačovej besedy strany Sloboda a Solidarita s názvom Štátna poisťovňa berie peniaze aj za neexistujúcich ľudí. Prečo? A čo s tým? z 24.7.2023**

Hovorkyňa: Dobrý deň, dámy a páni, vítam vás na tlačovej besede Rady pre záchranu zdravotníctva strany Sloboda a Solidarita na tému Štátna poisťovňa berie peniaze aj za neexistujúcich poistencov, máme dôkaz aj riešenia. Informovať vás bude predsedníčka rady Janka Bittó Cigániková, kandidát SASKY na ministra zdravotníctva a člen rady pán doktor Tomáš Szalay a ďalší člen rady pre záchranu zdravotníctva Martin Barto. Nech sa páči, pani Cigániková.

Predsedníčka Rady pre záchranu zdravotníctva strany Sloboda a Solidarita Jana Bittó Cigániková: V slovenskom zdravotníctve nevieme dlhodobo dobre merať, nemáme dobré dáta. V tomto je potrebné upratať, inak nebudeme vedieť zlepšovať zdravotníctvo, pretože čo nemeríme, to neriadime. Dnes vám predstavíme jeden príklad neporiadku v zdravotníckych dátach. Vo Všeobecnej zdravotnej poisťovni je poistených niekoľko tisíc neexistujúcich poistencov, tzv. mŕtvych duší. Ako na to prišiel, vám povie presne Tomáš Szalay, ale treba povedať, že vďaka tomu sú VŠZP pridelované peniaze z prerozdelenia poisteného, na ktoré nemajú nárok. Deje sa tak

- úrad pre
- dohľad nad
- zdravotnou
- starostlivosťou

na základe Centrálného registra poistencov, ktorý overuje Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou.

Ten má zároveň všetky informácie o úmrtiach. Úrad pre dohľad sa však dlhodobo venuje všetkému možnému, robí politiku, ale zabúda na svoju agendu. Ako strážca zdravotných odvodov úrad vážne zlyhal, keď dopustil historickú stratu Všeobecnej zdravotnej poisťovne a miesto tlaku na riešenia hľadal ospravedlnenia. Toto je ďalší prípad fatálneho zlyhania. Tomáš...

Člen Rady pre záchranu zdravotníctva strany Sloboda a Solidarita Tomáš Szalay: Ďakujem, Janka, chcem Vám teraz povedať niečo o tom príbehu, ako som prišiel na skutočnosť, že vo Všeobecnej zdravotnej poisťovni je niekoľko tisíc neexistujúcich poistencov. Začalo sa to najprv takou nevinnou analýzou, ktorú som robil na Bratislavskom samosprávnom kraji o tom, kde a ako sú ľudia kapitovaní na území nášho kraja. Zistil som, že isté percento poistencov nemá svojho kapitujúceho všeobecného lekára. Možno ste zachytili aj takú správu minulý týždeň z Úradu pre dohľad, že koľko tisíc ľudí na Slovensku nemá svojho kapitujúceho lekára. A zaujímavé bolo, že tento podiel ľudí, ktorí nemajú svojho kapitujúceho všeobecného lekára, bol najvyšší medzi najstaršími ľuďmi. Paradoxne, medzi najstaršími ľuďmi, ktorí by mali byť takí najchorľavejší a najčastejšie by mali spotrebovať zdravotnú starostlivosť, tak práve títo nemali svojho všeobecného lekára, zhodou okolností, sa sústreďovali všetci títo starí poistenci bez kapitujúceho lekára do jednej poisťovne, do VŠZP. Toto mi prišlo zaujímavé, tak som sa začal do toho pozerať hlbšie a zistil som, že v Centrálnom registri poistencov, ktorý spravuje, ako spomínala Janka, ÚDZS, figuruje okolo 2 800 poistencov starších ako 100 rokov. Z nich drvivá väčšina je vo VŠZP. Porovnal som si tento počet s číslami, ktoré vedie Štatistický úrad v rámci demografie a na Slovensku podľa sčítania obyvateľov z roku 2021 je asi 400 ľudí starších ako 100 rokov. V tej demografickej štatistike, ktorú si nájdete na Štatistickom úrade, nájdete to číslo necelých 700. Takže tu sa niekde hýbeme, cca 400 až 700 ľudí starších ako 100 rokov žije na Slovensku, ale podľa CRP je ich 2 800. Je tu minimálne 2 000 storočníkov, ktorí majú neznámy pôvod. Možno ste si zaregistrovali správu, že najstarší človek na svete je pani zo Španielska, z Katalánska, ktorá má 116 rokov. Je

- úrad pre
- dohľad nad
- zdravotnou
- starostlivosťou

v Guinnessovej knihe rekordov. Treba povedať, že vo VŠZP je veľa ľudí, ktorí sú starší ako táto najstaršia pani z Guinnessovej knihy rekordov. Keby naozaj žili, boli by hodní zápisu do Guinnessovej knihy rekordov. Čiže Janka, skús, prosím pekne, toto je portál Úradu pre dohľad, pozrite sa na tú stránku, môžete si to aj vy ako verejnosť tam skúsiť, my sme tam prihlásení ako poskytovateľským prístupom, skúšame nahodiť rodné číslo osoby, ktorá má narodeniny 28. septembra roku 1903, hej, teda má zhruba 120 rokov, vidíte, ide o pani Helenu Krausovú, poistenú vo Všeobecnej zdravotnej poisťovni. Keby ten poistenec nežil, bolo by tam napísané, že nemá poistný vzťah, že je neexistujúci. Táto 120-ročná pani očividne existuje, ak by naozaj žila, tak by bola v Guinnessovej knihe rekordov. Najstarší poistenec, ktorého sa mi podarilo identifikovať v dátach, mal 132 rokov. Pri týchto extrémne starých poistencoch je zrejmé, že ide o nejakú chybu, nejaký bug. Je zrejmé, že neexistujú. Pri tých mladších je to trochu náročnejšie zistiť, či naozaj neexistujú. Ale dá sa to urobiť analýzou spotreby zdravotnej starostlivosti. Starší ľudia by už mali spotrebúvať nejakú zdravotnú starostlivosť a pokiaľ nemajú kapitujúceho všeobecného lekára a nespotrebovávajú žiadnu, ani nemocničnú ani špecialistickú starostlivosť, ani lieky, tak je na mieste vážne podozrenie, či naozaj títo poistenci ešte žijú. Teraz konzervatívny odhad. Videli ste cca 2 000 storočných a ešte niekoľko tisíc mladších ako storočných, ktorí nečerpajú zdravotnú starostlivosť, konzervatívny odhad hovorí, a naozaj sa držím pri zemi, že týchto ľudí je najmenej 7-tisíc. Môže ich byť viac, vravím, konzervatívny odhad je 7-tisíc.

Prakticky všetci sú poistencami VŠZP. Nejde len o administratívnu vec, poisťovňa VŠZP za týchto poistencov dostáva zaplatené peniaze. Za týmito 7-tisíc poistencami idú prostriedky z prerozdelenia poistného od ostatných zdravotných poisťovní. Starostlivosť o neexistujúcich poistencov je pre VŠZP nepochybne veľmi výhodná, opäť, konzervatívny odhad je, že minimálne 2 a pol milióna eur ročne dostáva VŠZP neoprávnene za týchto neexistujúcich poistencov, pretože s mŕtvymi dušami nemá spojené žiadne náklady. Členka Rady pre záchranu zdravotníctva, pani Pospíšilová, ktorá je zároveň aj členkou Dozornej rady ÚDZS, sa touto témou, odkedy sme si ju vnútorne prebrali, veľmi intenzívne zaoberá, oslovila ÚDZS, aby jej poskytol informácie

- úrad pre
- dohľad nad
- zdravotnou
- starostlivosťou

z CRP, ktoré potvrdzujú, že je tu veľká disproporcia medzi dátami CRP a dátami Štatistického úradu.

Člen Rady pre záchranu zdravotníctva strany Sloboda a Solidarita Martin Barto: Dobré. Teraz je otázka, že prečo k takejto situácii došlo. VŠZP vznikla 1. novembra 1994 transformáciou z Národnej poisťovne správy fondu zdravotného poistenia a svojich poistencov dostala pridelením, pretože to boli všetci občania Slovenska, mimo tých, ktorí boli činní v ozbrojených zložkách, a tí boli v inom systéme sociálneho a zdravotného zabezpečenia. Mimochodom, nakoniec aj títo poistenci, ktorých poisťovali rezortné systémy zdravotného poistenia, sa stali v roku 2009 poistencami všeobecnej, keď sa zlúčila so Spoločnou zdravotnou poisťovňou. Znamená to, že na rozdiel od zdravotných poisťovní Dôvera a Union, časť kmeňa VŠZP nevznikol prihláškami. Predstavme si situáciu, že pani, ktorá sa narodila v roku 1936, mala tri deti a od roku 1993 už bola dôchodkyňou, sa stala, bez toho, že by čokoľvek musela urobiť, poistenkyňou VŠZP, pričom údaje o nej mala na papieri, je to rok 1993 alebo 4, Národná poisťovňa, ktorá ich odovzdala VŠZP. Tie údaje vôbec nemuseli byť kompletne ani presné. Mohla tam byť napríklad nesprávna adresa, pretože po čase sa pani presťahovala do domu sociálnych služieb, ak zomrela, poisťovňa vôbec nemusela dostať túto informáciu, pretože Register obyvateľov funguje až od roku 1998. Ak by ju poisťovňa skúsila hľadať, na mieste bydliska by ju nenašla a informáciu o jej smrti vôbec nie je možné zistiť. Zdravotné poisťovne Union a Dôvera vznikli neskôr a na základe prihlášok, čo znamená, že tieto poisťovne majú lepší prehľad o svojom kmeni a preto majú, pravdepodobne, podstatne menej mŕtvych duší než VŠZP, prípadne ani žiadne nemajú. Ak to teda zhrniem, tento problém vznikol s najväčšou pravdepodobnosťou už v 90-tych rokoch a odvtedy ho tlačíme pred sebou. To je 30 rokov. To je aj dôvod, prečo sa týka predovšetkým VŠZP.

Predsedníčka Rady pre záchranu zdravotníctva strany Sloboda a Solidarita Jana Bittó Cigániková: Čo tým chceme povedať je, že toto nie je problém Všeobecnej zdravotnej poisťovne, toto nie je problém ministerstva, vlády, to je problém najmä Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, ktorý nekoná. Keby sa nezaoberal všetkým možným, aj tým, čím sa zaoberať nemá, na čo nemá kompetencie, možno by mal čas

- úrad pre
- dohľad nad
- zdravotnou
- starostlivosťou

urobiť prácu, ktorú urobil doktor Tomáš Szalay a robiť si svoju robotu a nemusel by to za nich robiť niekto iný. Pre mňa je nepochopiteľné, že z každých 500 poistencov štátnej poisťovne je jeden vymyslený a že si to nikto z kompetentných doteraz nevšimol. Z Útvary hodnoty za peniaze sme sa dozvedeli o prestupoch Rómov medzi poisťovňami, mimochodom, najviac za minulú sezónu prepoistila VŠZP takýchto poistencov, ale o tom, že nám tu lietajú čísla v tisíckach poistencoch, čo znamená milióny eur, o tom sú ticho. Podobne ÚDZS zasahuje do vecí, ktoré nemá v kompetencii, ale nevenuje sa téme, ktorá do jeho kompetencie jednoznačne spadá. Predpokladám, úprimne, že do toho nevrtali, ak to aj vedeli, pre to, lebo to neférovu pomáha štátnej poisťovni.

Člen Rady pre záchranu zdravotníctva strany Sloboda a Solidarita Tomáš Szalay: Ďakujem pekne. Ako z toho von? Prvé riešenie – dáme do poriadku dáta, pretože čo nemeríme, to neriadime. Ak chceme robiť akúkoľvek zmenu a reformu, akúkoľvek, tak musíme vedieť, kde sme a kam sa hýbeme a či sa hýbeme dopredu. Preto je potrebné upratať dáta, preto je potrebné stanoviť nejaký etalón dátový, je potrebné najst' dátového kurátora, ktorý sa bude starať o to, že keď sa pozeráme na dáta a pýtame sa nejakú otázku metodickú, tak dostaneme na ňu jasnú odpoveď, dnes, keď sa spýtate na to, koľko máme postelí, koľko máme lekárov, koľko máme kapitovaných poistencov, dostanete inú odpoveď, podľa toho, koho sa na túto otázku pýtate. Problém mŕtvych duší sa musí vyriešiť jednorazovo, keďže sú to takí viac ako 30-roční dediči, jednorazovo legislatívne, naozaj, bez legislatívnej zmeny to nepôjde, treba znovelizovať zákon o zdravotnom poistení, 580 z roku 2004, tak, aby sa prechodným ustanovením umožnilo zdravotným poisťovňam uspať alebo vymazať takých poistencov, ktorí spĺňajú kritériá, ktoré som použil ja vo svojej analýze, ako napríklad nečerpajú dlho žiadnu zdravotnú starostlivosť, nie sú kapitovaní u žiadneho všeobecného lekára, majú vek nad 100 rokov a nepoberajú ani žiadne dávky sociálneho zabezpečenia. Dôležité je, že sa im potom formálne priradí taký dátum úmrtia, aby nevznikli dodatočné nároky na vrátenie poistného či zdrojov z prerozdelenia, to znamená, že bude musieť byť v dobe platnosti daného prechodného ustanovenia a rozhodne by pomohlo, keby si ÚDZS plnil svoje úlohy

- úrad pre
- dohľad nad
- zdravotnou
- starostlivosťou

a napíňal svoje kompetencie. Tak sa urobí potom hrubá čiara za týmto neporiadkom z minulosti. Ďakujem veľmi pekne za pozornosť, v prípade vašich otázok, sem s nimi.

Hovorkyňa: nech sa páči, priestor. Ak nie sú žiadne, ďakujeme vám za účasť a želáme pekný deň.